

Lovci bez zbraní

O Ing. Miroslavovi Zumříkovi som prvýkrát počul niekedy v roku 2004. Vtedy o jeho tvorbe vyšiel článok v jednom slovenskom fotografickom časopise. Trojstranový materiál plný nádherných fotiek zvierat sa volal Po stopách lovca živej krásy. Tento článok bol pre mňa inšpiráciou kvôli dvom veciam. Hovoril o tom, ako fotografovať prírodu a zároveň, ako na túto fotografiu využívať moderné digitálne technológie. O tri roky neskôr sme sa s pánom Zumříkom stretli osobne. Bolo to na akcii Slovenského klubu fotografov prírody (SKFP) - jediného špecializovaného klubu združujúceho fotografov prírody a životného prostredia na Slovensku. Bola to ideálna príležitosť požiadať pána Zumříka o rozhovor o klube, ale aj všeobecne o tom, ako to dnes vyzerá so slovenskou fotografiou prírody.

Kedy a prečo vlastne vznikol Slovenský klub fotografov prírody?

Československý klub s týmto zameraním vznikol už v 80. rokoch minulého storočia. Založil ho uznávaný fotograf prírody Sláva Štochl v Prahe. Po rozdelení Československa sa však slovenskí fotografovia len veľmi sporadicky podieľali na jeho členstve a činnosti. Asi pred piatimi rokmi sme diskutovali o

Zajac (foto: Peter Jurík)

úrovni slovenskej fotografie prírody na pôde časopisu Poľovníctvo a rybárstvo a výsledkom bolo, že som sa podujal zorganizovať Slovenský klub fotografov prírody.

Zdá sa, že vám to vyšlo. Čo je cieľom klubu?

Ako už aj z názvu samotného klubu vyplýva, cieľom klubu je predovšetkým združiť slovenských fotografov prírody. Chceme vytvoriť priestor pre výmenu názorov a skúseností fotografov, a tým chceme zvýšiť úroveň fotografie samotnej. SKFP je členskou organizáciou Medzinárodnej federácie

Rybárík riečny (foto: Marián Jamrich)

fotografie prírody (IFWP), takže naši členovia môžu porovnávať a konfrontovať svoju činnosť nielen medzi sebou, ale aj s fotografmi z iných krajín.

Koľko má dnes klub členov?

Slovenský klub fotografov prírody má momentálne 56 členov.

Kto sú teda slovenskí fotografi prírody?

Členská základňa klubu je veľmi rozmanitá. Členovia pochádzajú zo všetkých oblastí spoločenského života - od lekárov, cez inžinierov, robotníkov, až po pracovníkov ochrany prírody či dokonca univerzitného profesora. Sú to ľudia prakticky z celého Slovenska.

V dnešnej „rozhádanej dobe“ sa mi zdá celkom zaujímavé, že klub fotografov prírody pracuje ako organizácia Slovenského poľovníckeho zväzu.

Áno, je to tak. Myslím si ale, že samotný fakt, že sme organizačnou zložkou Slovenského poľovníckeho zväzu nie je vôbec v rozpore s naším pozitívnym vzťahom k prírode. Samotný SPZ má vo vienu hlavné poslanie - ochraňovať prírodu.

SKFP funguje už niekoľko rokov. Aké sú úspechy klubu a jeho členov?

Hneď na prvej súťaži IFWP, ktorej sme sa zúčastnili, získali dvaja naši členovia ocenenia v jednotlivých kategóriách. Išlo o Petra Juríka a Ivana Kňazeho. Na minuloročnej súťaži AMFOTO získal jednu z hlavných cien náš člen Peter Fodor. Okrem toho naši členovia aktívne publikujú a vystavujú svoje práce, organizujeme

klubové akcie a klubovú súťaž o fotografiu mesiaca. Istým spôsobom za úspech považujem aj našu funkčnú internetovú stránku www.wildlife-photo.sk, ktorá je hojne navštevovaná a má dobrú odozvu.

Aká je slovenská „wildlife“ fotografia v porovnaní s obdobnou tvorbou v iných krajinách?

Slovenská „wildlife“ fotografia je poznačená tým, že v podstate len začíname. S tým súvisí aj pomerne malé portfólio autorov - fotografov. Napríklad vo Fínsku má podobný klub 1 000 členov. Len ich

Srna (foto: Roman Kollár)

Bocian biely (foto: Juraj Rizman)

klubová súťaž sama o sebe je skutočne náročným podujatím s množstvom vysoko kvalitných prác. Pri takomto širokom zábere si napríklad môžu dovoliť vydávať každý rok knižnú publikáciu z najlepších klubových prác. Publikačná činnosť a výstavné aktivity na Slovensku sú v tomto ohľade pomerne limitované.

Aké teda sú aktuálne témy, či problémy slovenských fotografov prírody?

Myslím, že je to hlavne finančná otázka. Finančne náročnou sa stáva fotografia hlavne pri nákupe aspoň trochu lepšej fotografickej techniky, optiky či počítača. Zhotovenie kvalitnej fotografie – výstavných rozmerov stojí na naše podmienky tiež pomerne veľa. No, a potom je tu celkové prostredie...

Ako to myslíte „celkové prostredie“?

Na Slovensku nie je veľmi veľký záujem o fotografiu alebo o výstavnú aktivitu. Špeciálne to platí pre túto oblasť fotografie. Pritom ale vidím priestor pre ďalší rozvoj a spoluprácu, či už s ochranou prírody alebo inými inštitúciami, ktoré by mohli využiť jedinečnú obrazovú reč fotografie na podporu svojej práce a zvýšenie záujmu obyvateľov o ochranu prí-

rody. Je to zatiaľ nevyužitá príležitosť.

Ako to funguje v zahraničí?

Moja skúsenosť, napríklad z Nemecka, bola ohromujúca. V malom mestečku Falkenstein som mal výstavu s kolegom z Čiech Roštom Stachom. Vernisáž výstavy otváral osobne starosta mesta, bolo tam okolo 200 ľudí, hrala kapela. Asi nemusím zdôrazňovať, že nám uhradili cestovné a poriadne sa o nás postarali. Pritom podotýkam, že sme pre nich boli pomerne neznámi autori. Niečo také si na Slovensku dosť dobre neviem predstaviť.

Budúcnosť?

Slovenský klub fotografov prírody rastie. Pribúda členov, dbáme na zvyšovanie kvality tvorby. Ako pozorujem nových nadšencov, myslia to s fotografiou skutočne vážne. Pozitívne je, že to začína byť na ich tvorbe vidieť. No a sú tu aj „starí“, skúsení harcovníci, ktorí dávajú potrebné rady mladým, začínajúcim. Myslím, že za krátky čas znesú práce našich autorov medzinárodné porovnanie.

Držím palce a ďakujem za rozhovor
Juraj Rizman

Hýľ lesný (foto: Ivan Godál)

Dokončenie zo s. 21

pov. Žiaden z modelov klimatickej zmeny nepredpokladá taký nárast zrážok v sezóne marec až september do roku 2100, väčšina modelov predpokladá na juhu strednej Európy pokles úhrnov zrážok v lete a predĺženie suchých období. Ak klesne vlhkosť pôdy, tak sa nielen zhoršia podmienky pre poľnohospodárstvo, ale aj pre prírodné ekosystémy a výrazne vzrastie riziko lesných požiarov. Navyše sa objavia problémy so zásobovaním pitnou a úžitkovou vodou, čo sa nedá riešiť ani rýchlo a ani lacno. Oteplením síce ušetríme energiu na vykurovanie, no budeme ju potrebovať na klimatizáciu interiérov a dopravných prostriedkov v lete a na chladenie v potravinárskom priemysle. Okrem toho budeme musieť inovovať tak letnú, ako aj zimnú infraštruktúru rekreačných zariadení. Teplejšia atmosféra znamená aj viac vodnej pary, čo mení podmienky vzniku intenzívnych lejakov v lete. Pri raste o 4 °C, je to pri extrémnych krátkodobých zrážkových epizódach rast úhrnov zrážok najmenej o 40 %. To je fyzikálny problém a je ho možné pomerne jednoducho modelovať a aj prakticky overiť.

8. Globálne otepľovanie sa zneužíva na odčerpávanie verejných finančných zdrojov

Opäť ide iba o čiastočnú pravdu. Viacero nezávislých inštitúcií sa zaoberalo odhadom možných škôd v dôsledku zmeny klímy a došli k číslam od 2 % do 10 % HDP v časovom horizonte do 50 rokov (Sternova správa uvádza aj viac). V súčasnosti sa z verejných zdrojov dostáva vo vyspelejších krajinách na výskum a iné projekty súvisiace aspoň čiastočne s klimatickou zmenou určite menej ako 0,1 % HDP (skôr ide o objem pod 0,01 % HDP). Nie je to jednoducho možné zistiť, pretože keby sme sledovali iba projekty základného výskumu, išlo by o nepatrné sumy. Projekty aplikovaného výskumu a praktickej realizácie zmierňovania klimatickej zmeny a adaptácie na klimatickú zmenu sa vyhodnocujú obtiažne, lebo sa tam rieši rad iných problémov, ktoré s klimatickou zmenou ani nemusia súvisieť. Časť prostriedkov bude potrebné vynaložiť aj priamo na technológiu súvisiace s redukciami emisií skleníkových plynov do atmosféry a na adaptáciu na zmiernenie škôd a využitie výhod z klimatickej zmeny. To sa tiež ťažko vyhodnocuje, pretože niektoré takéto opatrenia aj celkovo skvalitňujú životné a prírodné prostredie a súvisia aj s technologickým a vedeckým pokrokom všeobecne. Skôr sa tu vynára do popredia skutočnosť, že na niektoré iné aktivity sa nedostáva dosť prostriedkov z verejných zdrojov. Potenciálne škody z problémov a udalostí, ktoré sa v týchto projektoch riešia, sú v danej krajine menej významné ako v prípade zmien klímy. Vždy to ale bude tak, že prioritne sa budú financovať také projekty, ktoré majú nádej, že pravdepodobne prinesú merateľný prospech v dostatočne dlhom časovom horizonte a dosť rýchlo po realizácii.

Záver z celej tejto polemiky je dosť jednoznačný: Ľudstvo si už zrejme nemôže dovoliť bez určitých obmedzení experimentovanie s aktivitami, ktoré môžu výrazne ovplyvniť prírodné procesy. Je to najmä preto, lebo nedokážeme dosť jednoznačne potvrdiť, že takéto činnosti nebudú znamenať vysoké riziko pre ekosystémy a človeka. Navyše máme celý rad efektívnych možností ako uvedené vplyvy zmierniť. Neoplatí sa pohrávať ani s myšlienkou zdanlivých výhod z lacnej energie získanej z fosílnych palív. Skúsenosti potvrdili, že to vedie k plytvaniu a spomaľuje vývoj nových technológií.

prof. RNDr. Milan Lapin, CSc.

UK, Fakulta matematiky, fyziky a informatiky, Bratislava